

Α. ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΜΟΡΦΩΤΙΚΩΝ ΥΠΟΘΕΣΕΩΝ

Κατά την τρίτη περίοδο της «Βουλής των Εφήβων», τη μεγίστη πλειονότητα των μαθητών απασχόλησαν ζητήματα και προτάσεις αρμοδιότητας της «Διαρκούς Επιτροπής Μορφωτικών Υποθέσεων» της Βουλής των Ελλήνων.

Ιδιαίτερα έντονο εκδηλώθηκε το ενδιαφέρον των μαθητών για την αντιμετώπιση πιεστικών προβλημάτων σε επίπεδο παιδείας, εκπαιδευτικού συστήματος, κατάρτισης, εξειδίκευσης, επιμόρφωσης και μισθολογίου του διδακτικού προσωπικού, τα οποία εξακολουθούν να επηρεάζουν τις σχέσεις διδασκόντων και διδασκομένων, την ποιότητα του διδακτικού/μορφωτικού έργου και την αποτελεσματικότητα της εκπαιδευτικής διαδικασίας, που τείνει να διολισθαίνει στο περιθώριο της «παραπαιδείας», της «σχολικής ανομίας», της αξιακής αλλοτρίωσης, του βαθμοθηρικού ανταγωνισμού. Έντονο και συχνά αγωνιώδες το ενδιαφέρον τους, επικεντρώνεται στα σοβαρά ελλείμματα υλικοτεχνικής υποδομής, στον «πτωχοπροδορισμό» του διδακτικού προσωπικού και στη συνεχώς φθίνουσα ανθρωποκεντρική παιδεία, με ανησυχητικά αποτελέσματα στις περιοχές της κοινωνικής νομιμότητας, της πολιτιστικής μας ταυτότητας, της χρήσης της ελληνικής γλώσσας, της αποστολής των Μ.Μ.Ε., των μεγάλων εθνικών μας θεμάτων.

Μεταξύ των αξιολογότερων προτάσεων συγκαταλέγονται εκείνες που συγκλίνουν στην ανάγκη ανάληψης δραστικών μέτρων: για την προαγωγή μιας ελληνοκεντρικά προσανατολισμένης ανθρωπιστικής παιδείας, για την υπέρβαση της αδιαφορίας του κράτους για την παιδεία και τη γλώσσα, την αναβάθμιση της ποιότητας της παρεχόμενης γνώσης, τον εκσυγχρονισμό των εκπαιδευτικών διαδικασιών και, ιδιαίτερα, την επαναποθέτηση των απώτερων σκοπών και στόχων της παιδευτικής-μορφωτικής διαδικασίας, σε μια εποχή κρίσιμη για την επιβίωση της ελληνικής πολιτισμικής ταυτότητας και παρουσίας της Ελλάδας ως αξίας στον κόσμο.

Σημαντική θέση στον προβληματισμό των υποψηφίων, «εφήβων βουλευτών» έχουν οι επισημάνσεις και προτάσεις τους για τη σημασία και το «μείζονα ρόλο» της Ορθόδοξης Ελληνικής Εκκλησίας, ως διαχρονικά καταξιωμένου συστήματος αξιών, στον πνευματικά, ιδεολογικά και θρησκευτικά ταραγμένο – ανήσυχο ταλαντευόμενο κόσμο. Ομολογείται, γενικότερα, η ανάγκη υπέρβασης της απάθειας και ενεργητικότερης εμπλοκής των νέων στην προσπάθεια αναζήτησης ενός αξιακού προσανατολισμού, που να καλύπτει τις νέες ανάγκες της εθνικής κοινότητας για διατήρηση της πολιτισμικής της ιδιαιτερότητας, εν μέσω μιας υπερεθνικά αναπτυσσόμενης πολυπολιτισμικής-πολυθρησκειακής, πολυεθνικής Ομοσπονδίας Κρατών, όπως είναι η Ευρωπαϊκή Ένωση, και, περαιτέρω, η πανανθρώπινη κοινωνία. Διεξοδικότερα αναπτύσσεται παρακάτω συγκεντρωτικά η διαφαινόμενη για το σημερινό κόσμο και

τη ζωή στο παρόν και το μέλλον συνολική θεώρηση των νέων, για το καθημερινό γίνεσθαι και το δέον γενέσθαι, όπως αυτή συγκεντρωτικά μπορεί να διατυπωθεί εδώ με βάση τις ταξινομημένες κατά θεματική κατηγορία «επισημάνσεις-προτάσεις» που από άποψη ποσοστιαίας αναλογίας, κατά περίπτωση, συχνότερα απαντούν στα Τετράδιά τους.

Αναλυτικότερα, οι επισημάνσεις και προτάσεις αυτές των υποψηφίων «βουλευτών», εφήβων μαθητών συνοψίζονται στις παρακάτω θεματικές κατηγορίες:

1. ΠΑΙΔΕΙΑ - ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ

α. Γενικές επισημάνσεις

Σημαντικός αριθμός κεντρικών θεμάτων και έμμεσων αναφορών σε ζητήματα παιδείας και πολιτισμού σε τοπικό, εθνικό και διεθνές επίπεδο, στο παρόν και στο μέλλον, απαντούν συχνά, με ιδιαίτερη έμφαση σε ζητήματα ταυτότητας του σύγχρονου Ελληνισμού και επιβίωσής του στη σημερινή κρίσιμη για την τύχη της Ελλάδας και του κόσμου περίοδο. Εκδηλώνεται έντονη, κάποτε όχι χωρίς ανησυχία, η αβεβαιότητα ως προς τον ενδεχόμενο «κίνδυνο» υποβάθμισης, έως και «αφανισμού», του ελληνορθόδοξου ανθρωπιστικού συστήματος αξιών.

Σχετικώς συχνά επισημαίνονται προς την κατεύθυνση αυτή αναφορές σε ζητήματα και απόψεις για τη σύγχρονη γλωσσική πραγματικότητα: τονίζεται ο πολιτισμικός-παιδευτικός χαρακτήρας της ελληνικής γλώσσας, η σημασία της για την πολιτισμική ανάπτυξη της ευρωπαϊκής επιστήμης και φιλοσοφίας, ενώ επισημαίνονται από πολλούς εφήβους «ανησυχητικά» φαινόμενα γλωσσικής κρίσης, που δυσχεραίνουν τις δυνατότητες ακριβολογικής έκφρασης, άνετης κατανόησης και επικοινωνίας. Τα αίτια αναζητούνται στη «συρρίκνωση και νόθευση της γλώσσας», στην πρόσμειξη ξενότροπων γλωσσικών στοιχείων (λέξεων, ιδιωματισμών κ.λπ.), στην αβασάνιστη «κατάργηση» του μαθήματος των Αρχαίων Ελληνικών, στην αυξανόμενη «ξενομανία» και «λεξιπενία», στα συχνά δείγματα «κακοποίησης» της γλώσσας, κυρίως από τα διάφορα Μέσα Μαζικής Επικοινωνίας, το επιθεωρησιακό-σατιρικό θέατρο, στην αφομοίωση από το ευρύτερο κοινό λεκτικών μορφωμάτων τυποποιημένου συντεχνιακού-αγοραίου λόγου, «περίεργων» νεολογισμών ενός ιδιότυπου «νεανικού» κωδικού συστήματος γλωσσικής επικοινωνίας, που συχνά και για λόγους εντυπωσιασμού, χρησιμοποιείται στις διάφορες μορφές της καθημερινής επικοινωνίας.

Ιδιαίτερα, όπως επανειλημμένα δηλώνεται, η ενίσχυση της μακραίωνης ελληνικής πολιτισμικής παράδοσης εκτιμάται ως σημαντικός παράγοντας στήριξης της ανθρωπιστικής παιδείας, η οποία από αρκετά μεγάλο αριθμό υποψηφίων «εφήβων βουλευτών» αναγνωρίζεται ως η αξιολογότερη ανασχετική δύναμη στην προσπάθεια για περιορισμό των πολλαπλασιαζόμενων φαινομένων κοινωνικής ανομίας (εγκληματικότητα, κοινωνικού αποκλεισμού, εκμετάλλευσης ανθρώπου από άνθρωπο, διαφόρων μορφών κακοποίησης, καταστροφής έργων τέχνης, κατάχρησης εξουσίας, βίας στα γήπεδα, χρήσης αναβολικών ή ναρκωτικών, οικολογικής ρύπανσης, εμπορευματοποίησης υλικών και πνευματικών αγαθών κ.λπ.). Άμεσα ή έμμεσα υποδηλώνεται συχνά η ανάγκη αποκατάστασης ενός «μέτρου» σε όλα τα πεδία χρήσεων, σχέσεων,

ΣΥΝΘΕΣΗ ΚΕΙΜΕΝΩΝ

λήψης αποφάσεων, στάσεων και συμπεριφορών, για κοινωνική δικαιοσύνη και ισότιμη συμμετοχή όλων στα κοινά αγαθά της κοινωνίας και του πολιτισμού. Ευρεία είναι η στήριξη της άποψης, ότι, με επιλεκτική ανατροφοδότηση από τον αξιακό θησαυρό της μακραίωνης πολιτισμικής μας κληρονομιάς και με βάσιμη αισιοδοξία και πίστη στην ανθεκτικότητα και πληρότητα της ελληνικής παιδείας, η χώρα μας μπορεί να πρωταγωνιστήσει στο προσκήνιο των δρωμένων, ήδη από τον πρώτο αιώνα της τρίτης χιλιετίας, ξεπερνώντας τις εύλογες αναταράξεις σε πολιτικο-στρατιωτικό και οικονομικο-κοινωνικό πεδίο δράσεων, όπου τελευταία, διαπιστώνεται ένα ανοίκειο για τον Ελληνισμό κλίμα ενδοτικότητας, μειωμένης εθνικής αυτοσυνειδησίας, ολιγωρίας και ταλάντευσης των Νεοελλήνων μεταξύ ξενότροπου νεωτερισμού και υπερβάλλουσας ξενοφοβίας.

β. Προτάσεις

Μέσα από τις επισημάνσεις, τις κριτικές παρατηρήσεις, τα προσωπικά οράματα, αλλά και τις θαρραλέες και δημιουργικά ευφάνταστες προτάσεις των υποψηφίων «εφήβων βουλευτών», αναδεικνύεται η ελπιδοφόρα προοπτική μιας νεανικής, κριτικά ρεαλιστικής βιο-θεωρίας, που διακρίνει την παθητική παράδοση από τη δημιουργική-ανακαινιστική συνδρομή της στην αναγνώριση των κοινωνικο-πολιτισμικών, γλωσσικών, θρησκευτικών κ.λπ., ιδιαιτεροτήτων των κρατών-μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης, όπως και των άλλων λαών, ιδιαίτερα των Ελλήνων, ως θιασωτών της ειρήνης, της δημοκρατίας και της δικαιοσύνης, αλλά και της ιδέας ενός λελογισμένου εκσυγχρονισμού, με διατήρηση των πυρηνικών στοιχείων της εθνικής ταυτότητας, συντήρηση, περαιτέρω αξιοποίηση και προβολή των μνημείων (αρχαιολογικών/ιστορικών και γραπτών) του αρχαίου, βυζαντινού και νεότερου Ελληνισμού.

Από μερικούς προτείνεται η ίδρυση Ινστιτούτου Ελληνικής Γλώσσας, τουλάχιστον στις ευρωπαϊκές πρωτεύουσες και, στο πλαίσιο διακρατικών συμφωνιών, δημιουργία Εδρών Ελληνικής Γλώσσας, προπάντων στα ευρωπαϊκά Πανεπιστήμια.

Σημαντικός αριθμός προτάσεων έχει ως στόχο την αλλαγή του εσφαλμένου τρόπου διδασκαλίας της ελληνικής γλώσσας, αρχαίας και νεοελληνικής, σε συνδυασμό με τη σύνταξη κατάλληλων διδακτικών εγχειριδίων και βοηθημάτων, προκειμένου να περιορισθούν οι δυσμενείς συνέπειες από την κατάργηση της διδασκαλίας των Αρχαίων Ελληνικών, από την «αλλοτρίωση της φυσιογνωμίας» της σύγχρονης ελληνικής γλώσσας, από την «εξασθένιση της πνευματικότητας» και την «υποχώρηση του πολιτισμού μας», γενικότερα. Αρκετά συχνά επανεμφανίζονται προτάσεις για «αύξηση των ωρών διδασκαλίας γλωσσικών μαθημάτων», «επαναφορά της διδασκαλίας και μελέτης των Αρχαίων από το πρωτότυπο», ακόμη για εισαγωγή μαθημάτων γλωσσολογίας με έμφαση στην ανίχνευση της ετυμολογίας των λέξεων, αναζήτηση από το κράτος και καθιέρωση τρόπων προστασίας της γλώσσας και ελέγχου για τη σωστή χρήση της, προπάντων από τα Μ.Μ.Ε. Μια σχετικά περιορισμένη, αλλά σημαντική, πλειονότητα ζητούν μία ελληνοκεντρική παιδεία «που θα δίνει άρτια και σε βάθος καλλιέργεια της γλώσσας». Περαιτέρω, οκ ολίγοι, προτείνουν να καταρτίζονται γλωσσικά και επιλέγονται «δημοσιογράφοι και εκφωνητές –ιδίως της TV– οι άριστοι χειριστές του λόγου, γιατί αυτοί είναι τα γλωσσικά πρότυπα του λαού».

Η διάθεση αυξημένων κονδυλίων για την παιδεία θεωρείται, γενικά, ως «μείζον θέμα» και απαραίτητη προϋπόθεση για επιτυχία των προβλεπόμενων στα πλαίσια του Συντάγματος και των Διακηρύξεων της Ευρωπαϊκής Ένωσης και του Ο.Η.Ε. (UNESCO κ.λπ.) σκοπών και επιδιώξεων, όχι μόνο για τους μισθούς των εκπαιδευτικών, τον εκσυγχρονισμό των υλικοτεχνικών μέσων και την ολοκλήρωση της απαραίτητης κτιριολογικής υποδομής, αλλά και την ικανοποίηση ενός πάγιου δημοκρατικού αιτήματος: τη διασφάλιση της ισότιμης συμμετοχής όλων των πολιτών –ιδιαιτέρως των πτωχότερων– στα αγαθά της παιδείας και του πολιτισμού, γεγονός που προϋποθέτει, κατά περίπτωση, οικονομική ενίσχυση των τελευταίων (μέσω ειδικών υποτροφιών, συνέχισης σπουδών με δαπάνες του Κράτους κ.λπ.).

Συνιστάται η ενίσχυση των διαφόρων ιδρυμάτων, Κέντρων, Μουσείων και των πάσης φύσεως πρωτοβουλιών (Συνεδρίων, Εκθέσεων, Συλλόγων, Ομιλιών κ.λπ.), που κατά τόπους αποβλέπουν στον εντοπισμό, τη συντήρηση και προβολή της παραδοσιακής μας κληρονομιάς, προκειμένου να εξουδετερωθεί ο κίνδυνος απομάκρυνσης των νεότερων από τους παραδοσιακούς τρόπους ζωής αλλά και απώλειας σημαντικών ή μοναδικών κειμηλίων του ελληνικού παραδοσιακού υλικού βίου. Και αυστηρό έλεγχο προτείνουν των Μ.Μ.Ε., τα οποία συχνά αντί να ενημερώνουν παραποιούν και αλλοιώνουν, νοθεύουν και παρερμηνεύουν την πραγματικά πλούσια παράδοση ποικίλων δειγμάτων του υλικού, κοινωνικού και πνευματικού βίου του ελληνικού λαού.

Έχουν καταχωριθεί και μέγα πλήθος αξιόλογων μεμονωμένων προτάσεων, που αναφέρονται σε πολιτιστικά θέματα τοπικής, κυρίως, σημασίας, όπως οι προτάσεις για:

- Αξιοποίηση της Βικελαίας Βιβλιοθήκης Ηρακλείου και ανάπτυξη δανειστικού Τμήματος και Μηχανοργάνωσης σ' αυτήν.
- Επαναλειτουργία της Θεολογικής Σχολής της Χάλκης.
- Να γίνουν αρχαιολογικές ανασκαφές στην περιοχή Δράμας και να ιδρυθεί Μουσείο.
- Αναστήλωση ερειπωμένου Θεάτρου στη Λέρο.
- Δημιουργία Αρχαιολογικού Πάρκου στη Θήβα.
- Αξιοποίηση ιστορικού τριγώνου Γοργοπόταμου-Θερμοπυλών-Αλαμάνας και οργάνωση πολιτιστικής Ολυμπιάδας στο χώρο αυτό.

Αναφορικά με ορισμένα ζητήματα της εκκλησιαστικής ζωής, έχουν κατατεθεί ενδιαφέρουσες προτάσεις των μαθητών, όπως ότι:

- Η ελλιπής μόρφωση και η φιλοχρηματία ορισμένων κληρικών απομακρύνουν τους νέους από την Εκκλησία. Επομένως: ανάγκη για αρτιότερη μόρφωση/επιμόρφωση του κλήρου. Κάποιους σκανδαλίζουν ορισμένα στοιχεία πολυτέλειας και χλιδής στην Εκκλησία (υπερπολυτελή άμφια αρχιερέων, ακριβά λειτουργικά σκεύη, πολυτελή αυτοκίνητα για τις μετακινήσεις τους κ.λπ.). Θα επιθυμούσαν περιοσολή της πολυτέλειας κατά το παράδειγμα του Χριστού.
- Ο δογματισμός, η υποκρισία, η αρνητική στάση ορισμένων παραγόντων της Εκκλησίας έναντι σύγχρονων κοινωνικών προβλημάτων των νέων, τους απομακρύνουν από την Εκκλησία.
- Να επανεξετασθεί το ζήτημα της εκκλησιαστικής παρουσίας με γνώμονα την οικονομική αυτόρχεια της Εκκλησίας και με σκοπό την αυτοχρηματοδότηση εκκλησιαστικής δράσης, Κέντρων Νεότητας, φιλανθρωπικού-προ-

ΣΥΝΘΕΣΗ ΚΕΙΜΕΝΩΝ

νοιακού και πολιτιστικού έργου, κυρίως σχετικού με την παράδοση της Ορθόδοξης Εκκλησίας.

- Να υπάρξει συνεργασία Εκκλησίας και κρατικών και δημοτικών αρχών για τη στήριξη των «λειτουργικών στοιχείων της παράδοσης», στο πλαίσιο της «προσπάθειας για συμφιλίωση παράδοσης και νέου τρόπου ζωής» και κοινής δραστηριοποίησης για τη διατήρηση και προβολή των παραδοσιακών μας στοιχείων (λαϊκών χορών, παραδοσιακής ελληνικής μουσικής κ.ά.).

2. ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ - ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ

α. Γενικές επισημάνσεις

Ιδιαίτερη σημασία, λόγω της συχνότητας που απαντά σε σημαντικό αριθμό Τετραδίων, έχει, κατά το τρέχον έτος, η επίμονη αναφορά στην απουσία σταθερής εκπαιδευτικής πολιτικής, στις δυσμενείς συνθήκες των συχνών και, κατά κανόνα, πρόχειρων «μεταρρυθμίσεων» για τους μαθητές, ενώ περιορισμένος αριθμός «υποψηφίων» δε διστάζει να αμφισβητεί τον συστηματικά αναπτυσσόμενο προσανατολισμό της εκπαιδευτικής πολιτικής προς την Τεχνολογία, σε βάρος μιας ανθρωποπροσανατολισμένης, γλωσσοκεντρικής, όπως οι καιροί σήμερα απαιτούν, ελληνοκεντρικής παιδείας. Είναι, πραγματικά, εντυπωσιακό το πολλαπλώς εκδηλούμενο στα Τετράδια ενδιαφέρον των «υποψηφίων βουλευτών» για την ανάγκη ευρύτερης παρουσίας στο σχολικό πρόγραμμα μαθημάτων που να ενισχύουν το ελληνικό-γλωσσικό μάθημα. Εκφράζουν συχνά τη λύπη τους, ανάμικτη με κάποια ανησυχία, γιατί το μάθημα της ελληνικής γλώσσας, στη διαχρονικότητά της, σχεδόν χωρίς την επιβαλλόμενη προστασία εκ μέρους της Πολιτείας, «βάλλεται», ενσυνείδητα ή και «ασυνείδητα», ή υποβαθμίζεται, όχι τυχαία, από διάφορες κατευθύνσεις: από κάποια κέντρα λήψης αποφάσεων της Ευρωπαϊκής Ένωσης, τα Μ.Μ.Ε., από ένα ευρύτατα διαδεδομένο μιμητισμό, την ξενομανία και την αναπτυσσόμενη «αλλοτρίωση της φυσιογνωμίας της γλώσσας», αλλά και από το ίδιο το εκπαιδευτικό σύστημα, που άμεσα ή έμμεσα «συμβάλλει στη συρρίκνωση της γλώσσας», προάγοντας την «αποστήθιση» και ενισχύοντας ένα είδος «συμπλέγματος κατωτερότητας των Νεοελλήνων έναντι των άλλων Ευρωπαίων».

β. Προτάσεις

Με ιδιαίτερη εμμονή, ένταση και συχνότητα η αιχμή της, μερικές φορές, οξύτατης κριτικής των μαθητών κατά του εκπαιδευτικού συστήματος στοχεύει σε πολύ συγκεκριμένους στόχους και μορφοποιείται σε αξιόλογες προτάσεις, όπως αυτές που παρατίθενται παρακάτω:

- Αναβάθμιση των διαδικασιών επιλογής, της επιστημονικής κατάρτισης, βασικής ψυχοπαιδαγωγικής μόρφωσης και επιμόρφωσης φοιτητών και αποφοίτων των «καθηγητικών» ή «παραγωγικών» Σχολών ΑΕΙ/ΤΕΙ, ως και των μεταπτυχιακών, θεσμικών μετεκπαιδευτικών, επιμορφωτικών οργάνων του Κράτους, το οποίο σημαντικά υψηλό ποσοστό μαθητών θεωρεί υπεύθυνο για την κακή ποιότητα της παρεχόμενης εκπαίδευσης/κατάρτισης των καθηγητών. Ως αποτελεσματικά μέτρα προτείνονται:

- Η βελτίωση και εκσυγχρονισμός των προγραμμάτων βασικής επιστημονικής και «επαγγελματικής» ψυχοπαιδαγωγικής κατάρτισης των εισαγομένων στις «Καθηγητικές Σχολές» έπειτα από έγκυρο αντικειμενικό έλεγχο των ικανοτήτων, δεξιοτήτων και αρετών των μελλόντων να διδάξουν στα σχολεία Δ.Ε., ώστε να περιορισθούν οι περιπτώσεις: χρήσης αναχρονιστικών μεθόδων διδασκαλίας, αυταρχικής συμπεριφοράς των διδασκόντων.
- Αύξηση μισθών των καθηγητών στο πλαίσιο της γενναίας αύξησης των δαπανών για την παιδεία, που κρίνεται απαραίτητη.
- Μείωση του ορίου συνταξιοδότησης των εκπαιδευτικών.
- Όλα τα μαθήματα, και ειδικότερα ο ΣΕΠ, να διδάσκονται από τους κατά μάθημα ειδικούς καθηγητές.
- Να αντιμετωπισθεί το ζήτημα της αξιολόγησης των εκπαιδευτικών.
- Προτείνεται: ελεύθερη πρόσβαση, άνευ εξετάσεων, σε ΑΕΙ/ΤΕΙ και η εκ των υστέρων συστηματική εσωτερική επιλογή.

Στο πλαίσιο ενός αναπροσανατολισμού του εκπαιδευτικού συστήματος με βάση τους κεντρικούς άξονες: (1) να στην ευρωπαϊκή ένταξη με διασφάλιση των προϋποθέσεων στήριξης της ελληνικής πολιτισμικής μας παράδοσης και, ιδιαίτερα, αναγνώρισης ως ισότιμης της ελληνικής γλώσσας· (2) να στο «κριτικό» σχολείο, το «ανοικτό στην κοινωνία», όχι στο «σχολείο της αποστήθισης»· (3) να στη σύνδεση σχολείου-κοινωνίας που διασφαλίζει ομαλή αξιοκρατική πρόσβαση στον εργασιακό χώρο. Συνιστάται:

- Συνεχιζόμενη εκπαιδευτική μεταρρύθμιση σε όλες τις βαθμίδες της εκπαίδευσης, με αντίστοιχη συνεχή έγκαιρη ενημέρωση γονέων-μαθητών.
- Αύξηση των ωρών διδασκαλίας μαθημάτων που εδραιώνουν την εθνική μας ταυτότητα και συγχρόνως παρέχουν έγκυρη γνώση για τη συμβολή και το ρόλο των επιμέρους κρατών-μελών της Ε.Ε. στην προαγωγή ενός ανθρώπινου πολιτισμού (Αρχαία και Νέα Ελληνικά, Ιστορία, Θρησκευτικά, ευρωπαϊκές γλώσσες, ανταλλαγή διδακτικού προσωπικού και μαθητών με αντίστοιχα μέλη της σχολικής κοινότητας στην Ε.Ε., ενημέρωση μέσω αλληλογραφίας, Internet κ.λπ.).
- Κατάργηση του παλαιού συστήματος του προσανατολισμένου σε εξετάσεις «παπαγαλίας» και βαθμοθηρίας, που οδήγησε στην «παραπαιδεία».
- Να σταματήσει η συχνή αλλαγή εκπαιδευτικών συστημάτων, που εκτός από ανασφάλεια και άγχος δημιουργεί και την υποψία, ότι με προχειρότητα όλα γίνονται, χωρίς γνώση και περίσκεψη, χωρίς οράματα και τελικά αποδεικνύονται «αναποτελεσματικά», «ψυχοφθόρα», «ασυγχρόνιστα», «αμφισβητήσιμης ποιότητας», ενισχυτικά του σχολαστικισμού, του συντηρητισμού, της αυταρχίας και των ανισοτήτων.
- Σημαντική πλειονότητα μαθητών ζητούν «αναδιάρθρωση αναλυτικών προγραμμάτων», στα οποία να συμπεριληφθούν μεταξύ άλλων νέα μαθήματα, ή, υπάρχοντα, να αναβαθμιστούν, όπως ο ΣΕΠ (με εφαρμογές και πολύπλευρη τεχνική-επαγγελματική κατάρτιση στο σχολείο), τα Αρχαία και Νέα Ελληνικά και Ιστορία Ελληνική και Ευρωπαϊκή (με αύξηση των ωρών διδασκαλίας), τα Θρησκευτικά (με νέο τρόπο διδασκαλίας), Τοπική Ιστορία, Ψυχολογία (ει δυνατόν σε όλες τις τάξεις), Λογοτεχνία, Θεατρολογία, Περιβαλλοντική αγωγή, Σεξουαλική διαπαιδαγώγηση, Κυκλοφοριακή αγωγή, εισαγωγή του μαθήματος της Πληροφορικής με εφαρμογές σε Η/Υ.

ΣΥΝΘΕΣΗ ΚΕΙΜΕΝΩΝ

– Περιορισμένος αριθμός μαθητών ζητεί να καθιερωθεί «ενισχυτική διδασκαλία τις απογευματινές ώρες».

Μεγάλο πλήθος άλλων προτάσεων σχετικών με διάφορα ζητήματα σχετικά με το υπό μεταρρύθμιση εκπαιδευτικό μας σύστημα έχουν κατατεθεί από ελάχιστους. Λόγω του ενδιαφέροντός των καταχωρίζονται εδώ, μερικώς, ως αφετηρία για περαιτέρω συζήτηση.

- Κατάργηση δεσμών.
- Εισαγωγή σε ΑΕΙ/ΤΕΙ μόνο με το Εθνικό Απολυτήριο. Άλλοι προτιμούν να γίνεται με άθροιση μορίων των τριών τελευταίων τάξεων.
- Μόνιμη υπερκομματική Επιτροπή για θέματα παιδείας.
- Ολοήμερο σχολείο και μελέτη των μαθητών μέσα σ' αυτό.
- Ανάπτυξη του Ενιαίου Λυκείου και διατήρηση των ΕΠΑ και ΤΕΛ.
- Προσθήκη νέων Τμημάτων στα ΑΕΙ αντίστοιχων στις νέες τάξεις.
- Εισαγωγή του «πολλαπλού βιβλίου».
- Αναβάθμιση της λειτουργίας των 15μελών Συμβουλίων.
- Εκσυγχρονισμός του συστήματος συγγραφής σχολικών εγχειριδίων.
- Δημιουργία και δραστηριοποίηση «οικολογικών ομάδων εργασίας» και καλλιέργεια «οικολογικής συνείδησης».
- Έλεγχος των καθηγητών από το ΥΠ.Ε.Π.Θ., την Τοπική Αυτοδιοίκηση, κατά τη γνώμη μερικών, μετά από σχετική «βαθμολόγηση από τους μαθητές», ως προς την επιστημονική επάρκεια, τη διδακτική μεθοδολογία και ορισμένες ιδιότητες προσωπικότητας (π.χ. υπευθυνότητα, συνέπεια, υπερκομματικότητα κ.λπ.). Σε περίπτωση που κρίνονται ανεπαρκείς: να τίθενται στη διάθεση του ΥΠ.Ε.Π.Θ.
- Να καταργηθεί η Επετηρίδα και να προσλαμβάνονται οι καθηγητές είτε έπειτα από σχετικές εξετάσεις, είτε έπειτα από επιτυχημένη δοκιμαστική διδασκαλία σε δημόσιο σχολείο.
- Πολύ συχνές αναφορές για ανάγκη φύλαξης των σχολείων από ασυνείδητους εμπόρους ναρκωτικών.
- Ανάγκη αναβάθμισης της αισθητικής μόρφωσης στα σχολεία.
- Επιτακτική ανάγκη κάλυψης σοβαρών ελλείψεων σε διδακτικό προσωπικό, κατά προτίμηση σε σχολεία ακριτικών και δυσπρόσιτων περιοχών.
- «Ο Υπουργός Παιδείας να είναι εκπαιδευτικός, υπεύθυνος, συνεπής, μόνιμος, υπεράνω κομμάτων, ελεγχόμενος».
- Η διδασκαλία της γλώσσας σε ελληνόφωνες περιοχές του εξωτερικού, όπως η Καλαβρία, να γίνεται σε ειδικά για το σκοπό αυτό «Κέντρα Ελληνικών Σπουδών».
- Να αναπτυχθεί Πρόγραμμα Προστασίας Τοπικών Διαλέκτων, όπου αυτές είναι «συνυφασμένες με τον ελληνικό Πολιτισμό».

3. ΜΟΡΦΩΣΗ ΚΑΙ ΑΓΩΓΗ

Στον ιδιαίτερο κύκλο των μορφωτικών και παιδαγωγικών ζητημάτων, όπως τα βιώνουν, τα σχολιάζουν και τα αντιμετωπίζουν οι έφηβοι της Β' Λυκείου με συγκεκριμένες ρεαλιστικές προτάσεις, ανήκουν και έχουν συμπεριληφθεί εδώ τέσσερα χωριστά πεδία ζωής και δράσης:

- 1) για τον ελεύθερο χρόνο,
- 2) για βιβλία - Βιβλιοθήκες,
- 3) για άθληση - γυμναστήρια,
- 4) για Μ.Μ.Ε.

Παρά το γεγονός ότι τα γραπτά των υποψηφίων «εφήβων βουλευτών» της Γ' Περιόδου της «Βουλής των Εφήβων», όσα υπάγονται στην αρμοδιότητα των θεματικών αντικειμένων της Επιτροπής Μορφωτικών Υποθέσεων, αναφέρονται, σχεδόν αποκλειστικά, σε γνωστικά αντικείμενα παιδείας και πολιτισμού και, αρκετά εκτενέστερα, σε φλέγοντα ζητήματα του εκπαιδευτικού μας συστήματος, όπως πιστεύουν, λόγω των συχνών αναταραχών βάθους, που έχουν προκαλέσει οι αλληπάλληλες και μάλιστα ασυνήθιστα έντονες, μεταρρυθμιστικές προσεγγίσεις της σύγχρονης ελληνικής εκπαιδευτικής πραγματικότητας, οι έφηβοι βρήκαν την ευκαιρία να αναφερθούν σε ορισμένες δράσεις, που συντελούνται κάπως ανεξάρτητα ή και παράλληλα προς την εν στενοτέρα έννοια εκπαιδευτική διαδικασία.

Αναλυτικότερα, έχουν κατηγοριοποιηθεί οι ακόλουθες επισημάνσεις και προτάσεις των μαθητών:

1. ΓΙΑ ΤΟΝ ΕΛΕΥΘΕΡΟ ΧΡΟΝΟ

α. Γενικές επισημάνσεις

Ικανός αριθμός μαθητών ομολογεί, ότι κάτω από την πίεση ενός υπερφορτωμένου προγράμματος μαθημάτων, το οποίο με τις επάλληλες απεργίες, αποχές ή και καταλήψεις γίνεται ασφυκτικότερο, και ενώ ο προβλεπόμενος στο Αναλυτικό Πρόγραμμα εργάσιμος χρόνος περνάει χωρίς να αξιοποιείται επαρκώς, με ουσιαστική και συστηματική δουλειά στο σχολείο, ο εναπομένον ελεύθερος χρόνος, λόγω και των συνεχώς αυξανόμενων κάθε χρόνο εξωσχολικών υποχρεώσεων (φροντιστήρια, ξένες γλώσσες, άθληση κ.λπ.), είναι ελάχιστος έως ανύπαρκτος. Αποδίδεται γι' αυτό κατά μέγα μέρος ευθύνη στο «απάνθρωπο», «ανάλητο» κ.λπ. εκπαιδευτικό σύστημα, που δεν προβλέπει ουσιαστικά τίποτε για τη συνετή χρήση του, τέτοια που και «την κόπωση» να αντιρροπεί και τον οργανισμό να αναζωογονεί και άλλες εκτός σχολείου κοινωνικές και πνευματικές δραστηριότητες, που ολοκληρώνουν την ολόπλευρη ανάπτυξη της προσωπικότητας, να επιτρέπει. Χαρακτηριστικά επισημαίνονται: «Η παραπαιδεία αφαιρεί πολύτιμο ελεύθερο χρόνο». Αντίθετα, καθώς κάθε χρόνο περισσότερο πλησιάζουν στο «στενό» και «τεθλιμμένο» μονόδρομο των Γενικών εξετάσεων, αισθάνονται πάρα πολλοί «υποψήφιοι βουλευτές» να «ασφυκτιούν», να «άγχονται» και να «στρεσάρονται» και μάλιστα, όπως πολλοί τονίζουν, χωρίς λόγο, αφού είτε αποτύχουν είτε αριστεύσουν, οδηγούνται αναπόφευκτα στο αδιέξοδο της ανεργίας και στην αναζήτηση εργασιακών απρατών μακριά από την αρχική τους επιθυμία και την «κτηθείσα επιστημονική ταυτότητα».

Υπό τους όρους αυτούς γεύονται εκ των προτέρων την απογοήτευση ή και σε ορισμένες περιπτώσεις την απόγνωση, την αυτοαλλοτρίωση, έντονη μοναξιά και την εγκατάλειψη και αδιαφορία της πολιτείας ακόμη σκληρότερη. Και όλα αυτά εντείνουν τα ψυχολογικά προβλήματα της έτσι κι αλλιώς «προβληματικής» εφηβείας. Ένας όχι ευκαταφρόνητος αριθμός παιδιών στην ιδιάζουσα αυτή κατάσταση εντοπίζει το ιδεώδες περιβάλλον για την ανάπτυξη

ΣΥΝΘΕΣΗ ΚΕΙΜΕΝΩΝ

ξη, με την επιδέξια παρέμβαση κάποιων κυκλωμάτων, των παρατηρουμένων τελευταία φαινομένων «σατανισμού», δράσης «παραθρησκευτικών οργανώσεων», εξάπλωσης των ναρκωτικών, επέκτασης της εμπορευματοποιημένης σεξουαλικότητας και κάποιας αύξησης του αλκοολισμού στους νέους. Αρκετοί θεωρούν τον «ελεύθερο χρόνο» ή «ανύπαρκτο» ή «χαμένο», ενώ, όπως η πλειονότητα αυτών που αναφέρονται στο πρόβλημα αυτό πιστεύουν, με τη φροντίδα του ΥΠ.Ε.Π.Θ. και σε συνεργασία με συναρμόδια Υπουργεία, Δήμους και Κοινότητες και, ιδιαίτερα, με την Εκκλησία και τη συμμετοχή των μαθητών στην ευθύνη της οργάνωσης και ανάπτυξης μορφωτικών-ψυχαγωγικών πρωτοβουλιών ο ελεύθερος χρόνος μπορεί να αποδειχθεί κατ' εξοχήν εποικοδομητικός και ψυχοσωματικά ωφέλιμος για όλους, ιδιαίτερα στην περιοχή της μόρφωσης και δημιουργικής ανάπτυξης και δραστηριοποίησης της προσωπικότητας.

β. Προτάσεις

Προς την κατεύθυνση αυτή προτείνεται μεταξύ άλλων:

- Ίδρυση Πολυδύναμων Κέντρων Νεότητας, προπάντων στην επαρχία, με συνεργασία Τοπικής Αυτοδιοίκησης-Κράτους-Εκκλησίας.
- Διάθεση επαρκών κονδυλίων για την ανάπτυξη ενός εκτεταμένου πλέγματος θεσμών, ιδρυμάτων, καταστημάτων, τοπικών μουσείων, αιθουσών διαλέξεων και προγραμμάτων για τη φύλαξη, συντήρηση και αξιοποίηση της πολιτισμικής μας κληρονομιάς.
- Διοργάνωση πολιτιστικών εκδηλώσεων, κυρίως σε απομακρυσμένες περιοχές της επαρχίας, που θα περιλαμβάνουν: Συναυλίες, παραδοσιακούς χορούς, Εκθέσεις έργων τέχνης, θεατρικές παραστάσεις κ.λπ.
- Εντυπωσιακή είναι η έμφαση που δίνεται στην ανάγκη να αξιοποιηθούν και καταστούν «λειτουργικά» μνημεία της κατά τόπους πλούσιας και σημαντικής πολιτισμικής μας κληρονομιάς (αρχαία θέατρα, στάδια, μονές κ.λπ.).

Και πλήθος άλλο προτάσεων έχουν καταγραφεί στα Τετράδια των μαθητών, από τις οποίες αξιοσημείωτες είναι και οι εξής:

- Ενίσχυση, οικονομική και ηθική, πολιτιστικών πρωτοβουλιών των Δήμων και Κοινοτήτων.
- Αξιοποίηση σχολικών αιθουσών για οργάνωση και εκτέλεση ψυχαγωγικών προγραμμάτων.
- Αξιοποίηση τοπικών Μ.Μ.Ε. από τα σχολεία.
- Ενθάρρυνση τοπικών Πολιτιστικών Συλλόγων και Πνευματικών Κέντρων ιερών ναών κ.λπ.
- Ιδιαίτερη μέριμνα και ενδιαφέρον για οργάνωση και εκτέλεση προγραμμάτων κατά προτίμηση σε ακριτικές και απομονωμένες περιοχές, ως και για ειδικές κατηγορίες ατόμων με ειδικές ανάγκες.

1. ΓΙΑ ΒΙΒΛΙΑ-ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΕΣ

α. Επισημάνσεις

Σημαντικός αριθμός μαθητών επισημαίνει, ότι υπάρχει σοβαρό πρόβλημα με

τα σχολικά εγχειρίδια. Πολλοί βεβαιώνουν, ότι είναι «κακογραμμένα», «αναχρονιστικά» και «ανιαρά», «εκτός από εξαιρέσεις προσεγγίζουν επιφανειακά τα θέματα». Ειδικότερα, στα βιβλία της Ιστορίας δεν αντικατοπτρίζεται με αντικειμενικότητα η αλήθεια. Γενικά, οι νέοι αποστρέφονται τα βιβλία. Η ευθύνη για τη μείωση του πραγματικού αναγνωστικού ενδιαφέροντος αποδίδεται και στους εκδοτικούς οίκους και στα Μ.Μ.Ε., αλλά και στον σύγχρονο τρόπο ζωής και στους «όγκους» περιττών γνώσεων. Ασφαλώς, ομολογείται και η αδιαφορία των μαθητών σε συνδυασμό με την αδυναμία των καθηγητών να βοηθήσουν στη σωστή επιλογή βιβλίου.

Σε συνάρτηση με το πρόβλημα του μειωμένου ενδιαφέροντος για το βιβλίο (εγχειριδιακό και ελεύθερο ανάγνωσμα), οι μαθητές θέτουν, με ικανό αριθμό επισημάνσεων, το σοβαρό πρόβλημα της έλλειψης βιβλιοθηκών και αναγνωστηρίων στα σχολεία. Θεωρούν την εκδήλωση ενεργού ενδιαφέροντος της πολιτείας, μέσα από ειδικές υπηρεσίες συναρμοδίων, προς την κατεύθυνση αυτή, Υπουργείων, ως την σημαντικότερη απόδειξη εφαρμογής της «άμεσης Δημοκρατίας», και προτείνουν:

β. Προτάσεις

- Να ανεγερθούν Δημοτικές Βιβλιοθήκες.
- Να γίνονται σε τακτά διαστήματα Εκθέσεις βιβλίου κατά τόπους, σε συνδυασμό με ομιλίες συγγραφέων και βιβλιοπαρουσιάσεις.

3. ΓΙΑ ΑΘΛΗΣΗ-ΓΥΜΝΑΣΤΗΡΙΑ

α. Γενικές επισημάνσεις

Στο πλαίσιο μιας ορθολογικά αποκεντρωμένης και δημοκρατικά οργανωμένης μορφωτικής διαδικασίας, αρκετοί μαθητές, κυρίως από επαρχιακά Λύκεια, διατυπώνουν την ανάγκη εξάλειψης των ανισοτήτων του εκπαιδευτικού μας συστήματος με τη δίκαιη και ορθολογική κατανομή βασικών έργων υλικοτεχνικής υποδομής για την άθληση και την ανάδειξη νέων αθλητικών ταλέντων στην ελληνική επαρχία. Σε πολλά μέρη της χώρας δεν υπάρχουν κατάλληλοι χώροι άθλησης, ενώ, γενικότερα, υστερεί η «αθλητική παιδεία» στην Ελλάδα. Αμφισβητείται η αθλητική παιδεία. Το αρχαιοελληνικό ιδεώδες του Ολυμπισμού έχει ξεχαστεί και πρέπει με ειδικά μαθήματα, διαλέξεις, προβολές κ.λπ., να γίνει προσπάθεια για αναβίωσή του. Το ολυμπιακό ιδεώδες, επισημαίνεται, είναι περισσότερο πνευματική άθληση παρά σωματική, κατά το αξίωμα «νους υγιής εν σώματι υγιεί».

β. Προτάσεις

- Συνιστούν την αξιοποίηση χώρων άθλησης στην επαρχία σε συνδυασμό με τη δυνατότητα λειτουργίας των και ως πολιτιστικών-μορφωτικών κέντρων, σε συνδυασμό με την ίδρυση και λειτουργία αθλητικών σχολείων.
- Από σημαντικό αριθμό μαθητών ζητείται δημιουργία αθλητικών εγκαταστάσεων σε όλα τα σχολεία και εμπλουτισμός τους με όργανα σύγχρονα.

ΣΥΝΘΕΣΗ ΚΕΙΜΕΝΩΝ

- Πάση θυσία πρέπει να παταχθεί η βία και ο φανατισμός στα γήπεδα.
- Για την επιτυχία της Ολυμπιάδας 2004 πρέπει να αποφευχθούν φαινόμενα εκφυλισμού του κλασικού αθλητισμού, της εμπορευματοποίησης, κομματικοποίησης, αναξιοκρατίας στη στελέχωση υψηλών πόστων.
- Να προχωρήσουν με ταχύ ρυθμό τα προγραμματισμένα έργα της Ολυμπιάδας 2004, γιατί από την επιτυχία της θα ωφεληθεί πολλαπλώς η Ελλάδα.
- Να ενισχυθεί η αστυνόμευση στα γήπεδα για την πάταξη του «χουλιγκανισμού».
- Να απαγκιστρωθεί ο αθλητισμός από τον επαγγελματισμό και την εμπορευματοποίηση.
- Να δοθούν κίνητρα για την ανάπτυξη μαθητικού αθλητισμού και διοργάνωση αγώνων για την ανάδειξη νέων ταλέντων.
- Να οργανωθεί Αθλητισμός για άτομα με ειδικές ανάγκες σε επίπεδο Τοπικής Αυτοδιοίκησης.
- Να διοργανωθούν τοπικοί αγώνες στο πλαίσιο των Ολυμπιακών 2004.
- Να αυξηθούν τα κονδύλια για την ενίσχυση του αθλητισμού στην Επαρχία.
- Να απαγορεύεται η συμμετοχή ξένων σε ελληνικές μονάδες, σε περίπτωση που από αυτή παραγκωνίζονται Έλληνες.
- Να συνομολογηθεί από όλα τα κράτη εκκεχειρία κατά τη διάρκεια των Ολυμπιακών Αγώνων.
- Να διασφαλισθεί διαφάνεια στα οικονομικά των Ολυμπιακών Αγώνων 2004.
- Σε πολλές προτάσεις γίνεται αναφορά στο αυξανόμενο ποσοστό των αναλφαβήτων, γεγονός που είναι «ντροπή» και «καταδίκη σε στασιμότητα», και ζητείται η καταπολέμησή του.

4. ΜΕΣΑ ΜΑΖΙΚΗΣ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΣ

α. Γενικές επισημάνσεις

Τα Μ.Μ.Ε. κατέχουν προέχουσα θέση στην ενημέρωση και τη μόρφωση του λαού, όμως βρίσκονται υπό τον έλεγχο ιδιωτικών κυκλωμάτων και εν πολλοίς τα εκπεμπόμενα προγράμματα εξαρτώνται μοιραία από οικονομικά συμφέροντα εθνικών και πολυεθνικών εταιρειών. Σοβαρά ζητήματα, υψίστης εθνικής σημασίας, όπως η ελληνική γλώσσα, η εθνική συνείδηση και πολιτισμική παράδοση, σημαντικά ζητήματα εθνικής άμυνας κ.ά., είναι εκτεθειμένα στους κινδύνους οικονομικών συμφερόντων, παραπληροφόρησης και ανθελληνικής προπαγάνδας, της αθυροστομίας, χυδαιολογίας και αμετροέπειας ορισμένων ομιλητών και αποπροσανατολισμού της κοινής γνώμης. Σημαντικός αριθμός παρατηρήσεων αναφέρεται στην «κακίστη χρήση της γλώσσας», σε πλήθος «βαρβαρισμών» και σολοικισμών, ενώ μερικές φορές και «οι πνευματικοί άνθρωποι χρησιμοποιούν λεξιλόγιο εξεζητημένο, και τα δημόσια πρόσωπα έχουν τάσεις σπουδαιοφάνειας και εντυπωσιασμού μέσω της γλώσσας».

β. Προτάσεις

- Πολλές προτάσεις συγκλίνουν στο ευρύτερο αίτημα προστασίας της γλώσ-

ΒΟΥΛΗ ΤΩΝ ΕΦΗΒΩΝ

σας και προαγωγής του υποδειγματικού γλωσσικού ύφους και ήθους μέσα από τα Μ.Μ.Ε.

- Με συχνές αναφορές επικεντρώνεται το ενδιαφέρον των μαθητών στην πρόταση για δημιουργία ειδικής Επιτροπής ικανών φιλόλογων για τον έλεγχο των χρησιμοποιούμενων στα Μ.Μ.Ε. κειμένων.
- Ιδιαίτερη μνεία από σημαντικό αριθμό μαθητών γίνεται για δημοσιογράφους, εκφωνητές και τηλεπαρουσιαστές, που «πρέπει να είναι άριστοι χειριστές του λόγου».

